

Dosarul nr. 2ra-1676/2021

Prima instanță: Judecătoria Strășeni, sediul Central (T.Andronic)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (V.Sîrbu, V.Buhnaci, D.Dulghieru)

ÎNCHEIERE

10 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul

Judecătorii

Svetlana Filincova

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursului depus de Vasilachi Simion și Vasilachi Maria,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Lozovanu Iurie și Lozovanu-Guțu Vera împotriva lui Vasilachi Simion și Vasilachi Maria, intervenient accesoriu notarul public Goncearuc Galina cu privire la anularea testamentului și a contractului de înstrăinare a imobilului cu condiția întreținerii pe viață,

împotriva deciziei din 26 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău,

constată:

La 26 februarie 2016, Lozovanu Iurie s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Vasilachi Simion și Vasilachi Maria cu privire la anularea contractului de înstrăinare a imobilului cu condiția întreținerii pe viață nr.3406 din 23 octombrie 2015.

În motivarea acțiunii a indicat că, sora sa, XXXXX, anul nașterii XXXXX, a locuit cu familia sa în XXXXX. Pe această adresă dispuneau de o casă și teren aferent cu suprafața de 0.0621 ha, cu nr.cadastral XXXXX.

A susținut că, după decesul celor 2 copii ai săi și a soțului, unicul proprietar al casei amplasată pe XXXXX, era XXXXX.

A menționat că, fiind bolnavă, XXXXX la data de 04 octombrie 2015 a fost paralizată și internată în spitalul raional XXXXX cu diagnoza: XXXXX.

A susținut că, despre aflarea surorii în spital n-a cunoscut. După data de 15 octombrie 2015, s-a dus în vizită la sora sa, care se afla pe XXXXX, mai mult de vreo 10 ani, unde până la spitalizare îngrijea de o persoană.

A afirmat că, pe această adresă se aflau pârâții și nu cunoaște din ce considerente i-au interzis să comunice cu sora sa. Despre cele întâmplate a comunicat rudelor și împreună s-au dus la sora sa, unde din nou li s-a interzis accesul la ea și numai după ce le-au spus că cheamă poliția, le-au permis să comunice. Vizitând-o au văzut că era paralizată, nu îi cunoștea, nu putea vorbi.

A relatat că, la XXXXX a decedat și despre aceasta a aflat de la pârâți la data de 02 noiembrie 2015. Când s-au dus cu rudele, poarta era închisă și pârâții le-au comunicat că defuncta e la morgă, la morgă nu au găsit-o, din nou s-au adresat pârâților, care le-au zis să vină la înmormântare miercuri. La solicitările lor pârâții n-au dorit să le explice cauza acestui comportament.

A notat că, după decesul defunctei, la depunerea documentelor de acceptare a succesiunii, a aflat că pârâții folosindu-se de faptul că defuncta era paralizată și grav bolnavă, au întocmit pe data de 23 octombrie 2015, sub nr.3406, la notarul Goncearuc Galina cu sediul în XXXXX, un contract de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață.

A invocat că, contractul dat este viciat, dat fiind faptul că defuncta XXXXX fiind grav bolnavă și spitalizată era lipsită de capacitatea de exercițiu și nu putea să-și exprime consimțământul cu discernământ încălcându-i dreptul la moștenirea averii defunctei.

Reclamantul Lozovanu Iurie a solicitat recunoașterea nulității contractului de înstrăinare a imobilului cu condiția întreținerii pe viață, încheiat la 23 octombrie 2015 între XXXXX, anul nașterii XXXXX și pârâții Vasilachi Simion și Vasilachi Maria, autentificat la notarul Goncearuc Galina sub nr.3406.

Prin încheierea Judecătoriei Strășeni (sediul Central) din 12 aprilie 2017, a fost admisă în calitate de coreclamant în proces Lozovanu – Guțu Vera.

Prin hotărârea din 07 februarie 2018 a Judecătoriei Strășeni (sediul Central) s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Lozovanu Iurie și Lozovanu-Guțu Vera împotriva lui Vasilachi Simion și Vasilachi Maria cu privire la anularea contractului de înstrăinare a imobilului cu condiția întreținerii pe viață nr.3406 din 23 octombrie 2015.

Prin decizia din 29 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a casat hotărârea Judecătoriei Strășeni (sediul Central) din 07 februarie 2018, cu remiterea cauzei spre rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Prin încheierea din 13 noiembrie 2018 a Judecătoriei Strășeni (sediul Central) s-a atras în calitate de intervenient accesoriu notarul public Goncearuc Galina.

Pe parcursul examinării cauzei în instanța de fond, la data de 04 martie 2019, Lozovanu Iurie și Lozovanu-Guțu Vera au înaintat cerere de majorarea pretențiilor, prin care au solicitat anularea testamentului nr.3203 din 09 octombrie 2015 și a contractului de înstrăinare a imobilului cu condiția întreținerii pe viață nr.3406 din 23 octombrie 2015.

La data de 15 octombrie 2020, pârâții Vasilachi Simion și Vasilachi Maria au depus o cerere prin care au solicitat menținerea contractului de înstrăinare a imobilului cu condiția întreținerii pe viață nr.3406 din data de 23 octombrie 2015, în schimbul oferirii unei despăgubiri, în baza art.338 Cod civil (redacția nouă).

Prin hotărârea din 17 octombrie 2020 a Judecătoriei Strășeni (sediul Central) s-a admis acțiunea. S-a declarat nul testamentul nr.3203 din 09 octombrie 2015 și contractul de înstrăinare a imobilului cu condiția întreținerii pe viață nr.3406, încheiat între XXXXX, născută la XXXXX și Vasilachi Simion, născut la XXXXX și Vasilachi Maria, născută la XXXXX, autentificat de notarul public Goncearuc Galina, la data de 23 octombrie 2015. S-a încasat în mod solidar din contul copârâților Vasilachi Simion și Vasilachi Maria în beneficiul lui Lozovanu Iurie și

Lozovanu-Guțu Vera cheltuielile de asistență juridică acordată și cheltuielile pentru efectuarea rapoartelor de expertiză judiciară în sumă totală de 15500,50 lei. S-a respins cererea depusă de avocatul Mocanu Valentin în interesele lui Vasilachi Simion și Vasilachi Maria cu privire la menținerea contractului de înstrăinare a imobilului cu condiția întreținerii pe viață nr.3406 data de 23.10.2015, în schimbul oferirii unei despăgubiri ca vădit neîntemeiată.

Prin decizia din 26 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Vasilachi Simion și Vasilachi Maria și s-a menținut hotărârea din 17 octombrie 2020 a Judecătorei Strășeni, sediul Central.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a invocat că, prima instanță just a ajuns la concluzia de a declara nule testamentul nr.3203 din 09 octombrie 2015 și contractul de înstrăinare a imobilului cu condiția întreținerii pe viață nr.3406 din 23 octombrie 2015, deoarece contravin normelor imperative referitor la consimțământul defunctei la încheierea acestor acte, or s-a făcut dovada că XXXXX, în momentul semnării acestor acte juridice, nu era aptă să-și dea seama de acțiunile sale și să le conducă, astfel a acționat fără discernământ.

La caz, instanța de apel a reținut că, potrivit raportului de expertiză nr.160 din 09 august 2017 XXXXX la data semnării contractului de înstrăinare a imobilului cu condiția întreținerii pe viață, după un traumatism cranio-cerebral și accident vascular a manifestat o stare psihotică și după starea psihică la acel moment nu putea să-și dea seama de acțiunile sale.

Instanța de apel a mai notat că, conform concluziei raportului de expertiză din 22 noiembrie 2019, XXXXX conform stării psihice la momentul semnării testamentului nr.3203 din 09 octombrie 2015, nu era aptă să-și dea seama de acțiunile sale și să le conducă, acționând la acea dată fără discernământ.

Astfel, a concluzionat instanța de apel că la momentul semnării contractului în cauză, XXXXX nu conștientiza ce semnează, or ultima era lipsită de discernământ potrivit concluziilor raporturilor de expertiză din 09.08.2017 și 22.11.2019. La fel, instanța de apel a considerat ca fiind neîntemeiată solicitarea apelanților de a fi aplicate prevederile art.338 Cod civil (redacția legii în vigoare după data de 01.03.2019), or având în vedere faptul că, actele juridice a căror nulitate se solicită au fost încheiate la 09 octombrie 2015 și 23 octombrie 2015, cauzei date îi sunt aplicabile prevederile Codului civil în redacția legii în vigoare pînă la 01.03.2019.

La 22 septembrie 2021 Vasilachi Simion și Vasilachi Maria au depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului s-a indicat că instanțele ierarhic inferioare nu au aplicat legea care trebuia aplicată și anume art.218 alin.2, art.219 alin.2, art.580 Cod civil (redacția legii pînă la data de 01.03.2019). Mai mult ca atît, instanțele ierarhic inferioare au ignorat prevederile art.37 alin.3 lit.b) și e) din Legea cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, art.19 Cod civil (redacția legii pînă la data de 01.03.2019) cât și art.338 Cod civil (redacția legii în vigoare după data de 01.03.2019).

Prin urmare, soluția instanței de apel în sensul adoptat rezultată din interpretarea greșită a prevederilor legale ce guvernează raportul juridic litigios și circumstanțele probatorii ale dosarului.

Conform art.434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 26 mai 2021 și expediat participanților la proces la 22 iulie 2021 (f.d.101).

Prin urmare, cererea de recurs declarată la 22 septembrie 2012, se consideră depusă în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art.439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Prin notificarea din 04 octombrie 2021, Curtea Supremă de Justiție în conformitate cu art. 439 alin. (2) CPC a expediat intimatului copia recursului și a înștiințat despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

La 01 noiembrie 2021 intimații Lozovanu Iurie și Lozovanu Guțu Vera au depus referință și au solicitat respingerea recursului depus de Vasilachi Simion și Vasilachi Maria ca fiind inadmisibil.

Examinând temeiurile recursului completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

În conformitate cu art.432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al din Codul de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de recurenți nu pot duce la admisibilitatea recursului, or, acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 din Codul de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

În acest context este de menționat faptul că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt. Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Abordarea recurenților, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestuia cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursului nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune declararea acestuia ca fiind admisibil.

Prin prisma jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererea de recurs declarată de Vasilachi Simion și Vasilachi Maria.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul declarat de Vasilachi Simion și Vasilachi Maria se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru